

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3226

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

DR. BENEŠ O MEDNARODNIH PROBLEMIH V NOvem LETU

Leto 1933. mora prinesiti odločitev v vseh važnejših mednarodnih problemih

Praga, 2. jan. V svoji novoletni številki objavljajo »Lidove Noviny« razgovor z zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je o aktualnih mednarodnih problemih izjavil med drugim:

Leto 1932 je bilo leto važnih težkih skrbi in globoke gospodarske in politične krize. Ali moremo upati, gospod minister, da nam prinese nastopajoče leto olajšanje v skrbeh in preokret na bolje.

Nočem prorokovati, s prorokovanjem se človek lahko zmoti. Politik pa more in mora vedeti vnaprej. Naziranja o sedanjih krizi se še vedno močno razlikujejo. Ključne trditve, da je kriza letos dosegla vrh, tako da se nam obeta v najkrajšem času znatno zboljšanje, obenem se pa čujejo pesimistični glasovi, češ, da bo še slabše. Menim, da so gotovi znaki, ki iz njih lahko črpamo upanje, da se bodo razmere polagoma zboljšale. V gospodarskem pogledu vedno bolj prodira spoznanje, da politika raznih carinskih in deviznih omejitev nikomur ne koristi, temveč vsem škoduje, in sicer tem bolj, čim radikalnejša je politika gospodarskih zapor. Na tej poti bo težko vztrajati. Zato lahko upamo, da se bo svet polagoma vračal k pametni trgovski politiki in svobodnejši izmenjavi dobrin. Na to politiko se očividno pripravlja novi predsednik Združenih Zedinjenih držav in v tem smislu se bo pripravljala predstoječa svetovna gospodarska konferenca. V prid te izkušnje so nam lahko v pouk in obenem v spodbudo k preokretu, ki nam lahko prinese izvestne dragocene praktične rezultate te konference.

V tesni zvezi s temi problemi je problem mednarodnih dolgov. Zdaj se splošno tudi v Zedinjenih državah spoznava, da je treba vprašanje dolgov rešiti in kolikor mogoče definitivno urediti. Ni dvoma, da se bodo delali v nastopajočem letu v tem pogledu najresnejši poizkusi in kakor dosedanje izkušnje, tako bo tudi splošna kriza pripomogla, da se ti poskusi ne bodo končali brez praktičnih rezultatov. Na lausanski konferenci so bili dani izvestni pogoji, ki bodo morda olajšali celotno rešitev zamotanega problema dolgov, ki so v medsebojni zvezi, čeprav vsi pa tam njihova medsebojna zveza vsaj iz pravnega vidika izpodbija. Baš lausanska konferenca je pokazala to zvezo in medsebojno pogojnost tako jasno, da ni več dvoma, da se bo lahko tudi njen rezultat uresničil, če dosežemo celotni uspeh.

Tudi tako zvane vzhodne reparacije so nerazdruženo vezane s celotnim problemom mednarodnih dolgov, ki se bo dal rešiti, če bodo pravično rešena vprašanja, ki so v zvezi z vzhodnimi reparacijami. Položaj je tak, da rešitve ni mogoče več odlašati. V novem letu se bo odločilno razpravljalo o teh problemih in mnogo je razlogov za upanje, da dosežemo ta pogajanja gotove pozitivne rezultate, kakor so bili doseženi v gospodarskem in trgovsko političnem pogledu.

Pa tudi politično ni nastopajoče leto povsem brezupno. Navzlic velikim težavam, ki so bile čisto tako resne, da je pretil popolen polom, je dosegla razorožitvena konferenca gotove uspehe, ki lahko postanejo dobra podlaga za nadaljnja pogajanja. Nočem podcenjevati teh uspehov, toda zdi se, da so pičili. Nisem tajil, da dosedanje delo razorožitvene konference ni bilo tako, da bi bili lahko z njim zadovoljni. Treba je pa pomniti, da je bilo v sedanjem mednarodnem položaju, polnem nemira, nesigurnosti in medsebojnega nezaupanja težko doseči več. Ugotavljam splošno znano dejstvo, da si nekateri člani razorožitvene konference niso prizadevali olajšati njene izredno važne naloge in da so se širili z gotovih strani elementi nemira, ki ovirajo sporazum. Razorožitveni ni mogoča v ozračju nezaupanja, a to v danem trenutku ne polemizira.

Ali mislite pri tem na revizionistične prizadevanja, g. minister?

Gotovo ni v interesu miru in tudi mednarodnega zaupanja ne more utrditi, če se vodi v trenutku, ko se pripravljajo nova velika mednarodna obveznost k splošni oborožitvi sistematična kam-

panja, ki ne priznava nedavno sprejetih mednarodnih obveznosti in če se zahteva revizija mirovniških pogodb. Tem večjo vznemirjenost in naraščajoče nezaupanje lahko nastane, če se izražajo revizionistična prizadevanja, ki bi njih motive lahko psihološko razumeli, čeprav jih ne priznamo in z njimi ne soglašamo za fakične manevre, ki naj bi ene pripravili do večje popustljivosti, v drugih pa vzbudili tem škodljivejšo nade, čim manj se dajo uresničiti in čim bolj ovirajo sporazum in sosednje sodelovanja in mirne ureditve medsebojnih odnosov. Take akcije pa povzročajo neizogibno reakcijo in tako se mednarodna gladina polagoma izravnavala. V anglosaških državah se reagira bolj občutljivo kakor doslej na vse pokrete, ki ogrožajo mir in sedanje mednarodno ureditve. Vse francoske vlade nadaljujejo previdno politiko, pripravljene k vsemu, kar lahko olajša in razširi mednarodno sporazumevanje pri ohranitvi temeljev, ki je na njih zgrajena nova Evropa.

V isti smeri gre naprej v enotni fronti Mala antanta, ki je imela na svoji zadnji konferenci v Beogradu zopet priliko manifestirati konstruktivnost svoje politike. Dokazala je znova, da vztraja na svojem iskrenem prizadevanju glede prijateljskega sodelovanja z vsemi svojimi malimi in velikimi sosedmi in da se lahko politika lojalnega in miroljubnega sodelovanja vedno v polni meri zanese na njo. Obenem je pa pokazala, da ne naha biti zvest in čuječ čuvar miru v srednji in jugovzhodni Evropi imajoč dovolj moči in odločnosti, da nastopi proti vsemu, kar bi izpodkopalo ta mir. Mala antanta ostane brezpogovorno zvesta svoji dosednji politiki, prizadevač si uveljaviti se po svojih pravicah ter doseči prijateljsko sodelovanje

Naraščajoča nervoznost v fašističnem taboru

Rim, 2. jan. M. Fašistični tisk postaja zaradi očitnih neuspehov italijanske diplomacije v zadnjih mesecih čimdalje bolj nervozen. Otepa se na vse strani in polni svoje stolpce z dolgimi članki, v katerih zagovarja stališče fašistične Italije, pri čemer napada zlasti Francijo in Malo antanto. Hudo razburjenje v fašističnem taboru je izzval tudi članek češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša v praškem »Česke Slovo«, v katerem je ta ugledni evropski državnik s svojo znano stvarnostjo in globokim poznavanjem prilik orisal podobne mednarodne probleme. Odmev, na katerega je naletel ta članek v fašističnem tisku, je le en dokaz več, da fašizem nima mirne vesti.

Prehajajoč preko najvažnejših ugotovitev dr. Beneša poizkusa fašistični tisk odkloniti vsako odgovornost Italije za eventualni neuspeh razorožitvene konference, na drugi strani pa prikazati Francijo in Malo antanto kot glavne krivce nereda in vojne nevarnosti v Evropi. Take metode novinske polemike so za fašistični tisk postale že tradicionalne, v tem primeru pa so še prav posebno značilne.

Dr. Beneš je v svojem članku naglasil, da dosednji rezultati razorožitvene konference niso veliki zaradi tega, ker v mednarodni politiki še ni reda in zaupanja in ker nekatere države zlorabljajo to konferenco za zastupljanje že itak napete atmosfere. Kljub temu pa izraža nado, da bo ta konferenca uspešno končala svoje delo. Vprašanje nemške »enakopravnosti« je rešeno tako, da se Nemčija ne sme oboroževati, pač pa morajo druge države stopnjeno znižati svojo oborožitev. Najvažnejše pri tem pa je načelo, da je to mogoče samo tedaj, ako bo zajamčena varnost vseh držav. Mala antanta je sprejela Herriotov načrt o razorožitvi in varnosti, po katerem oborožitve posameznih držav ne bo odvisna samo od notranje varnosti, marveč tudi od njenega zemljepisnega položaja, dolžine meja, njihove industrijske in gospodarske moči. Zaradi tega bo češkoslovaška, akoravno meji na tri države, ki bi morale biti po mi-

vseh malih srednjeevropskih držav; pri tem pa spoštuje interese vseh drugih držav, v kolikor so v tem pogledu res legitimni.

Vzbujajo tudi politični izgledi nastopajočega leta enake nade kakor gospodarski?

— Dejal sem, da je v mednarodni politiki vedno dovolj činiteljev in elementov, ki ne delujejo pomirljivo in ne poglabljajo zaupanja. Toda proti njim in mimo njih delujejo drugi činitelji, ki so politično in moralno močnejši in zato so tudi tu ugodni razlogi, da nadaljujemo v dosedanjem prizadevanju z vero v končni uspeh, čeprav stojimo pred novimi težkimi nalogami, ki se bo njih zamotanost pokazala pri najbližjem delu razorožitvene konference. Kar se tiče nas, ne bomo popustili v tem prizadevanju, niti v svojem dosedanjem tvornem optimizmu. Kakor doslej bomo budno zasledovali vse nehanje, pripravljeni na vse eventualnosti. Na te smo bili vedno pripravljeni in tudi vedno bomo. Zato nadaljujemo mirno in z zaupanjem svoje dosedanje delo za mir, za mednarodni sporazum in sodelovanje. Naša moč med vojno je bila v tem, da smo se zvezali s taborom onih, ki so se borili za višje moralne ideje in ideale, za pravice in pravičnost. Naša moč je v tem, da ostanemo svojim idejam in načelom zvesti, ker so bila in so pravilna. Mirno in z zaupanjem gledamo v nastopajoče leto. Tudi za to, ker se je našla večina glavnih elementov naše državne skupnosti v lojalnem demokratičnem sodelovanju, da premagamo težave naših dni. Vidite, da sem ostal navzlic vsemu optimisti. Mi, češkoslovski, nimamo nobenega razloga biti malodušni. Treba je samo vztrajati. In jaz verujem, da bomo vztrajali.

Strasser — podkancelar?

Senzacionalne vesti o zakulisnih pogajanjih v Berlinu — Razkol med narodnimi socialisti neizogiben

Berlin, 2. jan. g. Več današnjih listov objavljajo senzacionalno vest, da bo še v teku tega meseca izvoljen Gregor Strasser za pruskega ministrskega predsednika. Kakor znano je prišlo med Hitlerjem in Strasserjem, ki je bil dosedaj njegova desna roka, do hudih sporov in do razkola v stranki sami. Kljub temu pa, da ima Strasser v stranki veliko zaslonbo, je zelo dvomljivo, da bi vsi narodni socialisti v pruskem deželnem zboru glasovali za njegovo izvolitev. V dobro poučenih krogih se zaradi tega zadržuje, da bo Strasser imenovan za podkancelarja Schleicherjeve vlade, če tudi proti volji večine narodno socialistične stranke. Istočasno bi bil Strasser imenovan za komisarijskega ministrskega predsednika na Pruskem. Po trditvah narodno socialističnih krogov bi imel v tem primeru Strasser za seboj samo

40 do 50 narodno socialističnih poslancev.

Če ravno je treba sprejeti te vesti s primerno rezervno, smatrajo v političnih krogih, da te kombinacije niso izključene. Znano je, da si Schleicher mnogo prizadeva pridobiti narodne socialiste za sodelovanje v vladi. Če pa se mu posreči namesto Hitlerja pridobiti vsaj Strasserja, bi pomenilo to prav za prav še večji uspeh, ker bi na ta način ubil dve muhi na en udarec. Na eni strani bi prevladal soodgovornost tudi na narodne socialiste, na drugi strani pa bi s tem dosegel popoln razkol narodno socialističnih vrst, kar bi imelo za posledico, da bi narodni socialisti pri prihodnjih volitvah če ne že popolnoma izgubili, pa vsaj tako oslabele, da bi bil njihov vpliv enak ničli.

Japonski manevri na Daljnem vzhodu

Japonska propaganda za razkosanje Kitajske zavzema vse večji obseg

London, 2. jan. Z Daljnega Vzhoda prihajajo vedno bolj vznemirljive vesti, ki dokazujejo, da je položaj med Kitajsko in Japonsko do skrajnosti napet in da lahko pride vsak čas do izbruha novih sovražnosti. Borba pa se ne vodi samo na bonih poljanah, marveč še z večjo ogorčenostjo tudi na političnem in gospodarskem polju. Japonska je naravnost preplavila kitajsko ozemlje s svojimi agenti, ki hujkajo narod zoper kitajski režim ter razvijajo agitacijo za osamosvojitve posameznih pokrajin. Ta pokret zavzema zelo resne oblike, zlasti v Mongoliji in v pokrajini Jehol, kjer odkrito propagirajo odcepitev od Kitajske in priključitev k Mandžuriji. Na drugi strani pa razširjajo Japonci razne alarmantne vesti, s katerimi pripravljajo teren za svojo vojaško intervencijo. Tako se je zad-

nje dni razširila vest, da je bil v Mandžuriji aretiran neki ugledni Američan pod sumom, da je organiziral zaroto proti vrhovnemu poveljniku japonske vojske v Mandžuriji generalu Muti ter proti članom mandžurske vlade. V zvezi s tem so v glavnem mestu Mandžurije Čang Čunu zaprli več Korejcev in Kitajcev, o katerih trde, da so nameravali izvršiti atentate. Obtožujejo jih tudi, da so bili člani komunistične stranke ter da so bombe in revolverje za nameravane atentate dobili od omenjenega Američana, čigar ime pa drže japonske oblasti v najstrožji tajnosti. S kitajske strani se zatrjuje, da so vse te vesti gole izmišljotine in da je vse to samo manever Japoncev, ki naj bi upravičili njihove nadaljnje represalije zoper Kitajsko.

Iz finančne službe

Beograd, 2. januarja. b. Z odlokom finančnega ministra so napredovali v višjo skupino ter so postavljeni za knjigovodje VIII. skupine dosednji pomožni knjigovodje IX. skupine pri finančni direkciji v Ljubljani gg. Bogomil Zebre, Silva Recelj, Marijan Zupan, Matija Dagelič in Ferdo Drolenik.

Obupala nad življenjem

Ljubljana, 2. januarja. Brezposelnost in beda, ki zavzemata vedno večji obseg, sta terjala dve novi žrtvi. Na strašen način si je sinoči končal življenje mlad fant, ki je skočil pod lokomotivo, v bolnico so pa prepeljali nekega delavca, ki je v obupu zavil strup.

Sinoči okrog 18. kmalu po odhodu gojenjskega vlaka, so našli pasanti blizu železniškega prehoda, približno pol kilometra od postaje št. Vid-Vižmarje, ob progi nezvestnega in vsega okrvavljenega neznanega moškega. Takoj je bila obveščena orožniška postaja št. Vidu, ki je telefonično pozvala na pomoč reševalno postajo v Ljubljani. Nezvestnega mladeniča je prepeljal reševalni avto v bolnico. Tik pred prenosom v bolnico je pa nesrečno umrl.

Na podlagi listin, ki jih je imel pri sebi, so orožniki ugotovili, da gre za brezposelnega mizararskega pomočnika Henrika Podobnika, rojenega leta 1900 v Idriji. Pri njem so našli tudi pisno, iz katerega je razvidno, da ga je najhujš brezposelnost poglala v smrt. Pokojni Podobnik je bil že delj časa brez posla. Delal je sicer nekaj časa tu pa tam, toda stalne službe ni mogel dobiti. Pred prazniki je pisal staršem v Idrijo, če bi se lahko vrnil domov. Starši so mu sporočili, da naj domov ne hodi, češ, da so tam razmere še slabše. Naj skuša dobiti službo, če se mu pa to ne bo posrečilo, naj se vrne domov.

Pismo staršev je mladeniča zelo potrl, ves obupan je zdvožil nad življenjem in sinoči je skočil pod vlak. Lokomotiva je nesrečno batnila v glavo in treščila v stran ob progo, kjer so ga pozneje našli. Njegovo truplo so reševalci izpred bolnice prepeljali v Mešni dom, kamor je prišla komisija, nato pa v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Sinoči so prepeljali v bolnico 36letnega delavca Ivana Dragarja iz Podgorice, ki je doma v samomorilnem namenu zavil strup. V bolnici so mu izprali želodec in je zdaj že izven nevarnosti.

Nov napad makedonstvujskih v Sofiji

Sofija, 2. januarja. b. V pretekli noči je bil izvršen napad na enega izmed voditeljev Mihajlove skupine, VMRO Ilijo Gočeva. Napadalec, ki se očividno iz tabora protogeroceev, so Gočeva odvedli neznan kam. Tudi ta napad je bil izvršen v najživahnejšem delu mesta ter je izzval v javnosti novo razburjenje. Vse je prepričano, da gre za maščevanje protogeroceev.

Ukinjena zapora v ljubljanskem srezu

Sresko načelstvo za srez Ljubljana okolica razglasa: Ker je kužna bolezen svinovke in parkljevke v mestu Ljubljani in v občini Podgorica sresa ljubljanskega prenehala, se z današnjim dnem ukinja določbe, izdane za srez Ljubljana okolico določbe, izdane za srez Ljubljana okolico ob izbruhu svinovke in parkljevke. Dogon živine na prihodnji živinski semeni, ki se bo vršil 7. t. m. v Ljubljani, je torej zopet svoboden.

Vremensko poročilo JZSS

Kranjska gora: —8, barometer se dviga, jasno, 10 cm snega, sreč, v višjih legah 30 centimetrov snega.

Bohinjska Bistrica: —5, jasno, prišč, 20 centimetrov snega, smuka ugodna.

Bled: —5, jasno, posnjen sneg, 15 centimetrov snega.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2314.85—2326.21, Berlin 1669.58—1380.38, Bruselj 797.46 do 801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 191.42—193.02, New York ček 5738.81 do 5767.07, Pariz 224.90—226.02, Praga 170.45 do 171.31, Trst 294.46—296.86.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Pariz 20.2925, London 17.30, New York 519.75, Bruselj 71.93, Milan 26.61, Madrid 42.45, Amsterdam 208.8750, Berlin 126.75, Dunaj 72.60, Sofija 3.76, Praga 15.28, Bukarešta 2.0850.

Maurice Bedel

Filipina

Roman

Posledica tega duhovitega domisleka je bila, da se je upravičeni ponos glavnega urednika v nekaj sekundah razblinil v nič. — Zvočniki so mu lovili iz splošnega hrupa in trušča pojedine nezmožno krute odlomke stavkov, klice: »Grenadier? Tepec, ki si je pomagal z denarijem.« Ali pa: »Ali ste že slišali najnovejši ponedeljski izrek stare Grenadinke?

Prireditelju pojedine se je kmalu posvetilo, kako nevarna je naprava, ki jo je bil zasnoval tistega večera. Žice so bile v naslednjem hipu prestržene in zvočniki so utihnili. Splošno godrnjanje, in navzlic sto mož broječemu orkestru, ki je neprestano igral, je vladalo ves večer splošno nerazpoloženje, ki se je razpršilo proti koncu v strašno nevihto.

V prihodnjih dneh je Grenadier podvomil v svoje poslanstvo in dobil je pojem o človeški nevalečnosti. Gostje so ga smešili v svojih zgodbah s ptičji imeni. Izdajatelj konkurenčnih revij so se zavarovali proti smešno nizki ceni njegove revije in tožili so ga zaradi neelojalne konkurence.

Bivši politični urednik »Revije naše dobe« je dal natiskati brošuro z naslovom: Gospod Grenadier, revijist; in pomislite, svoje brošure je kar razmetaval. — Kako bi tudi drugače, — je mrmljal gospod Grenadier sam pri sebi, — režim je gnij, energije izpodkopane. Poštenost in delo se sramotita.

Sicer so pa prihajali škandali na dan na vseh straneh. Sleparka, ki jih je ščitil radikalni tisk in protežiral minister socialne politike, so ropali izložbe stiskacev; nerazumljivi isiljevalci so podtikali trgovini in industriji požige; sleparija je nadvladala poštenost, laž resnično ponarajale so se predhistorične najdbe; potomci slavni slikarjev so izdelovali cele tučate slik svojih prednikov. Državljanji sami so izgubljali pamet; vinogradniki iz departementa Aude so izvolili za poslance abstinenta, royalisti iz Morbihana pa socialisti. A višek vsega je bil, da so zmerjali buditelje francoske misli s tepci.

— Tristo vragov, — je vzkliznil gospod Grenadier po četrtnem razmišljanju, — to se mora izpremeniti!

Dal je poklicati hčerko. Pojasnil ji je, da je Francija prepuščena na milost in nemilost razdiralnim silam, da je napadla glavo naše krasne dežele snet, ki ji razjedajo oči in ušesa, pa tudi srce da je že v nevarnosti.

— To je pa res grozno! — je menila Filipina.

... in če ne položimo na to rano razbeljenega jekla, — je nadaljeval gospod Grenadier, — bo tam, kjer se je razporivala debela Normandija, kipeča Touraine, smejoča Burgundija, slikovita Lotrinska in naš veliki Pariz, bo tam kmalu samo še truplo.

— Ah, papa, — je vzkliznila Filipina, — mora se položiti na to razbeljeno jeklo!

— Saj to tudi hočem, — je priklimal gospod Grenadier.

Gospod Grenadier je bil navdušen za krasnoslovje. Na Filipino je naslovil govor, poln okrasnih besed, ki njih pomena ni dobro razumel, ki so mu pa kljub temu božale sluh. Govoril je o šarlatanstvu političnega sistema, o zmedah v političnih strankah, o politični omejenosti zmernih. Slišal je v Filipino, naj mu dokaže, če zna, da je cilj demokracije sreča naroda. Po francoski navadi, ki je nista mogla premagati niti Voltaire, niti gospod Corpechot (Corpechot, dolgoletni ravnatelj Kazina v morskem letovišču Dauville) ji je natisnil čarobno sliko vsega, kar se godi pri naših sosedih, zlasti v Italiji, in zaključil je s tem, da je povabil hčerko, naj se odpelje z njim kot tajnica v Rim študirat avtoritativno načelo, ki na njem sloni sreča ljudi, in vstopi Francozom v glavo, da morajo ubogati, če hočejo biti srečni.

— Iz Italije, — je pripomnil, — bom pošiljal v revijo... bom pošiljal v revijo... kako že praviš temu?... smer-nice. Ti boš pa pisala, kar ti bom narokoval.

— Jaz, papa? — je vprašala Filipina.

— Nič se ne boj, saj bo na vsem moj podpis, — jo je pomiril gospod Grenadier.

II.

Komaj je imel gospod Grenadier Pariz za seboj, je začel meriti proces francoskega propadanja in meril ga je z zamudo vlaka, ki se je vozil z njim v Rim: tri minute v Digouu, štiri minute v Culozu.

— Pa so še na svetu tepci, — je dejal Filipini, — ki trdijo, da položaj v republiki v resnici ni tako obupen.

Zjutraj, ko se je zbudil, je najboljši pogrešal družabnika, ki bi mogel z njim načeti politično debato, kar je na potovanju splošno priznano najbolj kratkoročno. Toda vlak je bil prazen, čeprav je bila jesen, ko je v Italiji najlepše.

— No seveda, saj drugače tudi ni mogoče, — je mrmljal gospod Grenadier sam pri sebi, — Francozi ne potujejo.

Hodil je po hodniku sem in tja, prižgal si je cigareto, puhnil nekaj oblačkov dima pod strop vagona in jo vrgetlečo na krasno rdečo preprogo, kjer je izžgala črna jamica. Potem se je vrnil v kupe, se zleknil, razgrnil novine in vzkliznil.

— Saj sem vedel! Tardieu že zopet rjavi.

Skomignil je z rameni, izjavil hčerki, da je Francija nedvomno na robu propada, potem je pa raztrgal novine na drobne koščke in jih razmetal po tleh. Vstal je in odšel na hodnik. Filipina se je pa zatopila v revijo »Moj kino« in iskala med novimi filmi tistega, ki bi ga bila rada doživela v Italiji.

Med obedom, ko je vlak zapuščal Isersko dolino in se spuščal v alpske kotline, je prišla gospoda Grenadiera nepremagljiva želja na ves glas zmerjati in rohetiti, vseeno na koga in zakaj. In nagovoril je v jedlinem vozu nasproti sedečega gospoda.

Bil je mož nedolocene starosti, na sebi je imel žaket, okrogle manšete in trd klobuk, ki ga ves čas ni odložil.

— Gospod, — ga je ogovoril Grenadier, — še svoj živ dan se nisem vozil s tako praznim vlakom. To človeka tako teži, da se nisem mogel premagati, da bi vas ne ogovoril, čeprav samo s prošnjo, da bi mi izvolili podati sol.

— Prosim, — je odgovoril potnik, zataknil si priček za ovratnik, — privoščite si, kajti kmalu ne boste več mogli tako svobodno govoriti.

Gospod Grenadier ni hotel zamuditi ugodne prilike. Začel je zabavljati na maslo, češ, da ni sveže, na slive, ki so imele grenak okus. Zelena je imela premalo olja, salama je smrdeča po loju.

— Vidi se, da smo v Franciji, — je godrnjal.

Nahrulil je natakarija, zahteval je sveže maslo, poslal je nazaj steklenico chabisa, češ, da diši po zamašku. Potem se je pa spravil nad kontrolorja, da zahteva vozne listke med obedom.

— Kaj ne morete priti prej ali pozneje? — se je jezil.

Dobrodušni kontrolor se je zasmejal v dolgo brado in odgovoril, da potniku to ne more kvariti teka, če ima vse v redu.

— Dobro, se bom pa pritožil pri železniški družbi, — je dejal Grenadier.

Naprosil je svojega sosedo za pričo brezobzirnosti železniške uprave in sistematičnega šikaniranja potnikov.

INDIJANCI PRIDEJO

Pogrebi ljudske svečanosti

V Birmi se ljudje ob pogrebi zbirajo in prirejajo svečanosti

V starih časih so bili pogrebi pri mnogih narodih zlasti na kmetih prava ljudska svečanost in ta običaj se je ohranil ponekod do dandanašnjih dni. Deloma se je ohranil tudi pri nas, saj ljudje zlasti po kmetih, pa tudi po mestih po pogrebu pijejo. To je sicer deloma barbarski običaj, toda človeški značaj je pač tak, da človek hitro pozabi na žalost in se prične zopet veseliti, če ni baš izgubil svojega najdražjega in najbližjega.

Nikjer na svetu pa niso slavili in ne slave pogrebov tako, kakor v Birmi. Če umre v Birmi premožnejši človek, dajo sorodniki napraviti iz lepene njegov kip v nadnaravni velikosti, pokojnikovo truplo položijo pod kip tik grmade ali pa ga potisnejo v kip, potem pa zažgo grmade, da zgori mrtič s svojim kipom vred. Od blizu in daleč se zbere ljudje, da prisostvujejo svečanemu pogrebni obredu. Mrtičev kip je navadno ogromen, njegova višina se ravna po razmerah pokojnikovih sorodnikov. Čim premožnejša je rodbina, tim večji je kip. Včasih doseže kip višino 20 m, mora pa biti kljub temu do pičice podoben pokojniku. Nobena malenkost ne sme manjkati, če je nosil pokojni očala, morajo biti tudi na kipu itd. Vse, brki,

brada, lasje, zobje, obleka, mora biti točno posneto.

Kip izdelujejo več dni, zlasti če je velik. Tudi grmada je visoka, kip pa mora presegati tudi najvišje palme. Sicer se pa ravna kot rečeno vse po žepu, toda če bi bili pogrební stroški še tako visoki, se nihče ne pritožuje in sorodniki jih radi poravnajo, kajti dragi pogrebi spadajo v Birmi k rodbinski časti. Ljudstvo v Birmi veruje, da z drago pogrebno ceremonijo potolaži bogove, ki prijazno sprejmejo pokojnika v svoje kraljestvo. Pokojnikova pot na oni svet je po ljudskem prepričanju lažja, če je pogreb drag.

Siromaki so pa tudi v Birmi celo po smrti zapostavljeni, kajti kdor nič nima, ne more niti za pogreb ničesar dati. Pač so pa v Birmi v tem pogledu razmere toliko boljše, da ljudstvo veruje, da se bogovi sprijaznijo s tem in sprejmejo rade volje v nebeško kraljestvo tudi siromaka. Nasprotno je pa pri premožnih drugače. Lakomnosti bogovi ne trpe in zato se pokojniku osvetijo. Izdelovanje kipov umrlih ljudi je zelo dobičakosno. Ker ljudi, ki znajo izdelovati kipe, ni mnogo, lahko določajo cene po svoji volji. To je menda še edini poklic, ki v teh težkih časih kaj nese.

Grozen zločin

O groznem zločinu poročajo iz Debrezina. Kmet Aleksander Szabo in njegov svak Aleksander Varga sta bila zaljubljena v lepo kmečko dekle, ki se ni hotelo odločiti za nobenega. Varga je končno pregovoril dva prijatelja, da so zasnovali pekleniški načrt. Szabo so izvalili v gostilno, kjer so ga imenitno pogostili, potem so pa izvalili preprič in vrgli že močno vinjenega moža ob tla tako, da se je onesvestil. Onesvestenega so naložili na voz in se odpeljali z njim iz vasi, kjer so privezali svoj žrtev za noge k vozu tako, da je ležala glava na tleh. Ko je bilo vse pripravljeno, so udarili po konjih, ki so se splašali in zdirjali po cesti.

Splašeni konji so vlekli nesrečnega moža poldrugi kilometer daleč. Posledica je bila, da je Szabo izdihnil, še predno so se konji ustavili. Imel je tako razmesarjeno glavo, da ga sploh ni bilo mogoče spoznati. Orožniki so aretirali morilce, ki so svoj zločin odkrito priznali.

Čudna sreča

Če ima človek srečo, zadostuje samo dozdevna podobnost, pa postane iz siromaka bogataš, kakor se je zgodilo z nekim Douglasom Galindom. Mož je zdaj lastnik krasne vile in ima lepo premoženje, čeprav je bil pred vojno siromak. Pisal se je prvotno Tochatti. Nastopal je kot igralec v zelo priljubljenem gledališču, kjer se je zagledal vanj bogata Sara Anna Galindova. Očaral jo je tako, da je bila na prvi pogled prepričana, da vidi v njem samo sebe v mladih letih, seveda v moški podobi. Presenetljiva podobnost, ki je bila samo dozdevna, jo je tako vlekla k igralcu, da ga je vzela za tajnika.

V začetku vojne je moral Tochatti k vojakom in Galindova je vzela k sebi

njegovo ženo z otrokoma. Po vojni je pa ostal pri nji tudi mož in bogata starica je vzorno skrbela za siromaka rodnika. Edini pogoj je bil, da se bo pustil Tochatti od nje adoptirati, kajti starica je bila prepričana, da je njen sin. Na njeno željo je Tochatti izpremenil tudi svoje ime. Vso svojo materinsko ljubezen je prenesla bogata žena na tretjega Tochattijevega otroka, ki je bil rojen v njenem domu. In tako je živel adoptirani sin s svojo rodbino pri svoji materi, ki jo je našel na kaj čuden način. Ko je Galindova v 89. letu starosti umrla, je zapustila vse svoje premoženje adoptiranemu sinu.

Premetena sleparja

Državna izposojevalnica gledaliških kostumov v Moskvi, ki je bila ustanovljena za delavske klube, proletarska podeželska gledališča in propagandne igre in ki je nastala iz oblačilnic bogatih ruskih gledališč, so zadnje tedne naravnost oblegala razna društva s prošnjami, naj jim posodi klasične kostume za uprizoritve starih Shakespeareovih, Schillerjevih, Puškinovih in drugih klasičnih del. Neprestano so društva naročala samo kraljevske plašče, oblačila za princeze, dolge vlečke, uniforme, skratka samo viteško srednjeveško in družabno parado srednjega kova, ki so je bila polna carska gledališča in ki je v novi Rusiji dolgo nihče ni hotel, kajti Tajrov ni rabil teh ostankov starih časov. Državna izposojevalnica je pa začela naenkrat opažati, da se zaloge kostumov močno krčijo, kajti nobeno društvo izposojenih klasičnih kostumov ni hotelo vrniti. Kmalu je začelo klasičnih kostumov primanjkovati in izposojevalnica se je končno obrnila na policijo.

Policija je ugotovila, da tiči za velikim povpraševanjem po klasičnih kostumih originalna sleparija. Šlo je za

privatno podjetje dveh pretekanih sleparjev, Stulceva in Terešjeva. Sleparka sta naročevala velike zaloge historičnih kostumov in potovala po Rusiji. Ponarejala odnosno kradla sta korespondenčni papir delavskih organizacij, ponarejala podpise uradnikov in štampiljke ter pošiljala naročila. Čim sta dobila naročene kostume, sta odparala od njih vse, kar je bilo gledališkega, tako da je ostala od njih samo lepa svila, pravo predvojno blago, ali brokat in volna. Kraljevska oblačila, carske uniforme in meniške kute iz dobrega blaga so šle kaj imenito v denar. Kupec je bilo mnogo, saj so ljudje tudi v Rusiji radi lepo oblečeni, a svile, žameta, satena in drugih takih reči ne dobiš za noben denar. Terešjev in Stulcev sta delala sijajne kupčije, dokler ju niso zasačili.

Francija brez kraljevskih soban

Kraljevske sobane, ki so služile doslej gostoljubnosti Francije, ko je sprejemala tuje kralje in kraljice, so te dni v palači na Quai d'Orsay predelali in preuredili v sprejemne salone in tajniške pisarne francoskega zunanjega predsednika Paula Boncoura, ki je dejal, da je kraljev in kraljic na svetu zdaj že tako malo, da pač ni vredno, da bi imela Francija za nje pripravljene posebne sobane.

Krasne kraljevske sobe so bile v drugem nadstropju ministrske palače na Quai d'Orsay. Soba, ki je cela desetletja služila kot spalnica kraljice, ko so prihajale v Pariz na uradni poset, je bila izpremenjena v kabinet ministrskega predsednika, ki je obenem zunanji minister. Soba ima okna na vrt in je zelo mirna. Poleg miru bo pa ministrski predsednik obvarovan tudi nezaželenih posetov, kajti kraljevska spalnica ima seveda več tajnih vhodov.

Že zopet žarki smrti

Od časa do časa se pojavljajo v dnevnem tisku vesti, da so bili odkriti tajni valovi ali žarki, ki lahko ustavijo motor, avtomobil ali letalo. Nedavno je umrl v angleški ječi slepar, ki se je izdal za izumitelja čudovite naprave. Mož je trdil, da bi lahko s svojo napravo obvaroval London še tako srditega sovražnega napada, kajti njegovi žarki bi takoj ustavili vse motorje letal in zrakoplovov. In ni še dolgo tega, ko smo čitali o zagonetnem pojavu na Češko-slovaškem, kjer se je naenkrat ustavil na cesti avtomobil, ne da bi se bil pokvaril ali da bi mu zmanjkalo bencina. Inozemski listi so pisali, da imajo Nemci najbrž nov izum, ki ga skrbno skrivajo in ki so z njim zastrašili Čeha. Zdaj se je pa pojavil izumitelj žarkov smrti ali ultrakratkih žarkov tudi v Avstriji.

Zanimivo je, da gre pri vseh teh žarkih smrti ali tajnih žarkih valovih za poškodbe na zažigalnih napravah motorjev. Teoretično in praktično se da dokazati, da lahko na razdalji nekaj decimetrov s koncentriranimi ultrakratkimi valovi segrejemo in celo raztopimo kovinsko ploščo, za katero je pa vsak učinek teh valov izključen. Zato je tudi izključeno, da bi mogli ultrakratki valovi vplivati na zažigalne naprave motorjev.

Nov jetnik

Nov gost v jetnišnici se obrne k pazniku, rekoč: Povejte mi, kje je izhod za silo, če bi gorelo.

Izključeno.

— Ali bi mogel videti fotografijo neveste, ki ima 300.000 dote?

— Izključeno. Čim presega dota 100.000, se fotografija neveste sploh ne pokaže.

NAZNANILO!

Oblačilnica za Slovenijo

R. Z. Z. O. Z.

se je PRESELILA dne 28. decembra 1932 z Miklošičeve ceste 7 v poslopje GOSPODARSKE ZVEZE v Ljubljani

Tyrševa (Dunajska) cesta št. 29.

in se cenjenim odjemalcem priporoča še v nadalje.

15410

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znakme se odgovarjamo — Najmanjši oglas 10 par. 5—

SLUŽBE

KUHARICA sprejme vsako zaposlenje čez dan. — Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 595

ZASTOPSTVA solidnih, velikih domačih in tujih trvdj specialno za zetsko benovino (Črno goro) prevzame dobro organizirana firma »Promet« trgovačka agentura i komislon, Podgorica. 588

DOUK

STROJEPISNI POUK Večerni tečaj za začetnike in izveščance. Vpisovanje vsak dan. Učne ure od 6. ure dalje. Šolnina nizka. — Christofov učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c. 15. 587

KOT TRGOVSKI VAJENEC bi vstopil k trgovcu v mestu ali na deželi absolutno kmetijske šole, zmožen tudi nemščine. — Cerj. ponudbe na naslov: S. Knaus, Srednja vas 26, p. Draga. 591

RAVNO

PREMOG drva, koks najboljšje kakovosti najceneje — Rudolf Velepč, Ljubljana, Jernejeva c. št. 25. Telefon 2708. 123/T

F. N. 350 motorno kolo v dobrem stanju prodam ali zamenjam za lahki tovorni avto ali blago. — Jurčan, trgovec, Prevalje. 590

TELEFON 2059

PREMOG SUHA DRVA Pogačnik, Bohoričeva 5. Sveže, najfinjše norveško RIBJE OLJE iz lekarne DR. G. PICCOLIJA V LJUBLJANI — se priporoča bledim in slabotnim osebam

ČEVLJI

NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 4

(nasproti opere). 125/T

VINO ČEZ ULICO

Štajersko belo	1 Din	6.—
Portugalka	>	8.—
Cviček	>	8.—
Rizling Ia.	>	9.—
Burgundec behi	>	10.—

kakor tudi vse vrste pristnega žganja, konjaka, likerja ter desertnih vin po konkurenčnih cenah. — Obenem želim vsem cenj. odjemalcem srečno ter veselo novo leto in se za nadalje priporoča.

Delikatese in točilnica S. J. JERAJ, Sv. Petra cesta št. 38.

PRODAM

FITANI PURANI zaklani — se dobe pri Stojanoviću — Sever & Comp., Ljubljana, Gospodarska cesta št. 5. 600

SLAŠČIČARNA „PELICON“

Wolfova ulica št. 14

PRIPOROČA DNEVNO SVEŽE PRVOVRSTNE

„PUSTNE KROFE“

Jabolka

zimska, lepa

od Din 2.50

naprej stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi

STANOVANJA

VEČ SOSTANOVALCEV sprejem takoj. — Florijanska ulica 19/I. 594

DVOSTANOVANJSKA HISA vrt, električna razsvetljava, oddaljena pol ure od Maribora, takoj ugodno naprodaj. Vprašati: Cesta na Brezje 42, Po-brežje, Maribor. 592

KLIŠARNA

Telef. 2496

Izviruje enobarvne in večbarvne črne klišaje, enobarvne in večbarvne autotipije, kombinirane klišaje po navaden in finiji papir, klišaje po peroriranih, slikah in risbah, rokopiših in fotografijah za razglednice, reklamne slike, vijačete

Jugografika

Ljubljana Sv. Petra nasip št. 23.